

Yks sekopää

Seison koulussa kaappini vieressä. Kesäloma loppui muutamia viikkoja sitten. Syysilma on jo tunkeutunut Tukholmaan ja levittäytynyt pitkin kaupunkia, viilentänyt kesän helteitä ja luonut kultaisia ja oransseja sävyjä pitkin puita. Ulkona on melko harmaata ja sadetta on luvattu loppuviikoksi. Käytävillä juoksee kovaäänisiä oppilaita ja seiskojen soittamat Billie Eilishin biisit kaikuvat pitkin käytäviä aivan liian kovalla. Odottelen ruokavälitunnin loppumista ja matematiikan tunnin alkamista.

-Aada! Pistä sisäkengät jalkaan. Kuinka monta kertaa siitäkin pitää sanoa? ruotsin opettaja tiuskaisee.

Säpsähdän kuullessani tämän kovan äänen. Hirveätä jankutusta noista sisäkengistä! Lattioiden puhtaana pitäminen on näköjään tänä vuonna rehtorin ehdoton ykkösprioriteetti. Pistän jalkani mustavalkoisiin tohveleihini, otan matikankirjan ja penaalini repusta, lukitsen kaappini nopeasti ja kävelen kohti luokkaa kaverini Ilonan kanssa.

-Mikä on x plus kolme jos vastaus on seitsemän? Ilona kysyy.

-Ihan oikeesti. Sä käyt kasi etkä osaa tommosii perusyhtälöitä? X on neljä, vastaan.

-Aada, en mä oo mikään neropatti. Sitä paitsi opettaja ei oo ees käyny läpi kaikkea, vaan siirtyy uusiin asioihin liian nopeesti.

Sehän on totta mitä Ilona sanoo, mutta se ei minua haittaa että opettaja aina on kiireinen. Olen ihan hyvä matikassa ja teen tehtävät melkein yhtä nopeasti kuin pojat rinnakkaisluokassa. Keskellä tätä yhtälöiden ratkaisemista kuuluu tuttu, äänekäs piippaus.

-Palovaroitin! Akseli huudahtaa.

Samalla sekunnilla koko luokka ponnahtaa ylös ja kaikki rupeaa ryntäämään ulos luokasta.

-Nyt ihan vaan rauhallisesti! Tämä ei ole harjoitus. ÄLKÄÄ JUOSKO! matematiikan opettaja karjuu pää punaisena.

Minä ja Ilona kävelemme kohti ulko-ovea melko rauhallisina muiden oppilaiden keskellä. Kun kaikki luokat seisovat järjestelmällisesti ryhmissä koulun pihalla, rehtori nostaa megafonin huulilleen, nousee seisomaan kiven päälle ja rupeaa kailottamaan:

-Kemian salissa alkoi jostakin syystä tulipalo varastossa jossa kaikkia kemiallisia aineita säilytetään. Vaarallisia kaasuja ja myrkyjä on levittäytynyt koko luokkaan tulen ja savun takia. Luokan puhdistaminen ja kuntoon laittaminen tulee kestämään ainakin päivän. Ettei kukaan vahingoita itseään tai hengitä sisään mitään vaarallista saatte huomisen päivän kaikki vapaata. Voitte nyt mennä kotiin.

Hurrauksia kuuluu joka puolelta. Hirveä kaaos syntyy kun ihmiset rupeavat ryntäämään ulos pihalta.

-No sitten minähän voin pitää mun allasbileet huomenna! Kutsun sinne kasi, ysit ja kaikki lukiolaiset ketä tunnen, kuuluu Ennin ääni.

-Tosi makeeta, kikattaa Jenni.

Ilona katsoo minua rypistäen kulmiaan ja kohottaa sitten olkapäitään.

Katson Youtubesta jotain videota missä kilpikonna söi zucchiniä samalla kun Ilona pukee vaatteita päälleen.

-No miltä tää sit näyttää? Ilona sanoo ja pyörähtää ympäri näyttäen valkoista v-kaula-aukollista toppia mustine hameineen.

-En oikeen tiiä. Etkö lukenut juhkakutsua? Siin luki et pukukoodi on tumma, tiukka ja korkea.

-Höh. Eihän semmoista pukukoodia ole edes olemassa! Frakki ois oikee pukukoodi. Tai vaikka smokki. Minkä takia allasbileisiin yleensäkin pitää änkeä joku pukukoodi?

-Tässä lukee kuitenkin niin, vastaan huvittuneena.

-Enni on oikeesti seonnu.

Nauran ja menen vaihtamaan vaatteita. Enni, tyttö meidän luokalla, on muuttunut paljon kesäloman aikana. Juuri yläasteella ruvetaan enemmän miettimään ulkonäön perusteella. Tarkkailen aina niitä poikia jotka eivät käyttäneet muuta kuin Tommy Hilfigerin huppareita tai Gant-housuja tai niitä tyttöjä jotka kipittävät koulun käytävillä korkkareissa ja Thotiana-puseroissa meikkipuutereineen. Mutta ei nuo ihmiset tai heidän pukeutumisensa minua sinäänsä mitenkään vaivaa. Ajattelen vain, että miten nopeasti ihmiset voivatkin muuttua yhden kesän aikana ja miten erilaisia kaikki ovat. Kaikki haluavat vain olla niin samanlaisia. Vai haluavatko he sitä ihan oikeasti?

Olemme juuri päässeet perille Brommaan suuren omakotitalon pihalle. Isolla pihalla seisoo kaksi isoa vaahteraa joissa kasvaa kauniit kellertävät ja oranssin väriset lehdet. Talo on iso ja valkoinen ja ikkunat hohtavat kultaisina. Takapihalta kuuluu musiikin rytinää ja iloisia kiljahduksia ja polskahduksia. Olemme ulko-ovella, kun Ilona astuu vinoon, kompastuu ja takertuu ovenkahvaan.

-Voi että ku nää viidentoista senttimetrin korot on ärsyttävät! Kuka tämmösissä kulkee?

-Mennään jo, muuten jäädyn tänne kohta, hytisen ja astun sisään.

Kun istumme muutaman luokkalaisten ja parin tuntemattoman ysien kanssa lämpimässä uima-altaassa, minä ja Ilona tarkkailemme kaikkia juhlijoita. Akseli pitelee Ennin puhelinta kiusoittelevasti ilmassa.

-Älöttävää. Eihän se edes yritä saada puhelintaan takaisin! Roikkuu pelkästään Akselin käsivarressa, Ilona tuhahtaa.

-Niin. Näyttää kyl silt et Enni on vetäny jotain. Sil on pää ja silmät ihan pyörreksissä, sanon samalla kun jonkun haiseva tupakansavu puhaltaa kasvoihini. Rypistän nenääni ja yskäisen pari kertaa. Katson, kun joku uimahousuissa astelee epämääräisesti altaan reunalle ja rupeaa kailottamaan kädet ilmassa:

-Päivähän kaikki hsublaiset. Mitäs mejän knimuijat? Äfhyvä meininki vai? Kattokaa nyhsk kunmm...

-Toi on ihan jossain muussa maailmassa. Tai ainakin umpihumalassa, Ilona toteaa.

-Kuka se on? kysyn hämilläni.

-Akselin isovelji Tauno. Vähän psyko tyyppi. Kävi koko ajan ihmisten kimppuun kun viel kävi meidän kouluu. Ysin jälkeen se rupesi metsästäämään sen isän yrityksessä.

-Hei tytöt! Mennääks ottaa Ennin kaa vähä synttärivii? Tarjoon teille sitten vähä juomista! Valtteri, yksi lukiolainen ehdottaa. Hän haisee siltä kun hikoilisi alkoholia ja hengittäisi jotain halpaa partavettä. Viehättävä sekoitus.

-Mennään vaan. Meille käy ihan vaan limu, kiitos, Ilona vastaa.

-Hei kaikki kuvaan nyt! Mun on laitettava joku instaan niin, et kaikki näkee minkälainen mesta saatiin pystyyn, Enni kiljuu.

Me kaikki seisomme isossa ryhmässä terassilla. Joka puolella näen vain puolialastomia ja hikisiä vartaloita, jotkut niistä vähän heiluvammat. Ennin isä tulee kameroineen ja asettautuu valokuvaajaksi. Nyt kun seisomme tässä bikineissä ja

uimahousuissa tulee mieleen, että lähes kaikki tytöt näissä juhlissa ovat hoikkia ja hyvännäköisiä, niin kuin Ilona. En ole ikinä ollut se tyyppi joka miettii hirveästi omaa ulkonäköään mutta ulkonäköni on kuitenkin minua vaivannut parisen vuotta ja alentanut itsevarmuuttani. Sosiaaliset mediat tuntuvat myös vaikuttavan minuun paljon. Kaikki täydelliset ihmiset. En ole kuitenkaan koskaan jaksanut tehdä omalle ulkonäkölleni mitään, vaikka välillä ehkä harmittaa se, että en näytä siltä kuin kaikki muut. Isosiskoni, joka on minua neljä vuotta vanhempi, kärsi syömishäiriöistä pari vuotta sitten. Hän on nyt parantumassa, mutta kokonaan parantuminen tulee hänen osaltaan kestämään kymmeniä vuosia. Huonot ajatukset ja muistot tulee aina välillä painamaan hänen mieltään. Sairaot aatteet tulevat aina kummittelemaan hänen päässään. Ajattelen, miten rankkoja vuosia hän on joutunut käymään läpi ja miten onnekas olen kun olen ihan terve.

Yhtäkkiä kuuluu huutoa ja karjuntaa. Käännyin ympäri ja näen Taunon ja jonkun toisen pojan tappelemassa ja painimassa aggressiivisesti muutaman metrin päässä. Koko näky on pelkkää verta, nyrkkejä, lihaksia ja hampaita. Kaksikko lähestyy uimaaltaan reunaa ja seuraavaksi kuuluu iso molskahdus. Kun poikien päät ponnahtaa vedenpinnalle, Tauno työntää tappelukaverinsa takaisin veteen ja pitelee häntä irstellen ja puhisten pinnan alla. Ympäriäni kuuluu huudahduksia kuten:

-Mitä ihmettä täällä tapahtuu?!

-Herranjestas, menkää auttamaan!

-Hyvä Tauno näytä sille!

-Kyl noi jätkät on kovii...

-Siellähän on joku hukkumassa, idiootit älkää vaan seiskö siinä kuvaamassa!

Minä ja Ilona katsomme toisiamme hämmästyneinä ja kauhistuneina kun Alekski vetää isoveljensä, Taunon joka tällä hetkellä on puoliksi tajuton ylös altaasta samalla kun muut pojat auttavat verisen, yskivän, itkevän ja huohottavan melkein hukkuneen tuntemattoman pojan terassille makaamaan ja haukkomaan henkeä.

-Nyt on semmonen juttu, että kaikki lähtee täältä lipettiin paitsi Emil jolle soitetaan ambulanssi! Ennin isä sanoo raivostuneena.

Enni purskahtaa itkuun.

Koko porukka kävelee kohti terassin ovea sisään taloon vaihtamaan vaatteita ja sitten kohti omia kotejaan. Nämä juhlat ovat mielestäni aika ällöttävät ja traumaattiset mutta monet eivät näyttäneet välittävän koska ovat jo tottuneet tappeluihin ja ihmeellisiin päihdyttäviin aineisiin. Ulkona on melko pimeää. Joka puolelta kuuluu tirskahtuksia, nauruja ja huutoja. Ilmassa tuntuu leijuvan tuhansia eri ihmeellisiä hajuja. Victoria's secrettiä, tupakkaa, oksennusta, hikeä, Axeä ja erilaisia laittomia aineita. Minua värisyttää. Olimme Ennin kanssa pari vuotta sitten todella hyviä ystäviä mutta hän on selvästikin muuttunut. Miksi edes tulin hänen juhliinsa? Onko se oikeasti niin järkevää olla tämmöisten ihmisten kanssa tekemisissä? No ei ole.

Kun suurin osa joukosta istuu metrossa, mukaan lukien minä ja Ilona, huudot vain jatkuvat. Ylimääräiset matkustajat silmäilevät meitä epämääräisesti ja siirtyvät toiselle puolelle vaunua. Kuuntelen salaa muutaman pojan keskustelua.

-Aika sairas tyyppi.

-No joo, mut Tauno osaa kyl olla aika hauska.

-Mut kuka jättää paperii palamaan jonnekin kemian varastoon? Koko luokkahuone oli ihan pilalla. Ja näittekste mitä se teki Emilille? Tauno on aina aiheuttamassa ongelmia.

-Ei se ny mikään iso juttu ollu, anna sen olla.

Luokkahuoneen puhdistaminen on kestänyt kauemmin, kuin mitä rehtori oli arvellut ja hän päättää, että syväpuhdistus on tarpeen koko yläasteen kerrokselle. Kaikille ilmoitettiin, että saamme vielä perjantain vapaata ja minusta tuntuukin, että pitkä viikonloppu sopii nyt paremmin kuin hyvin. Päätän unohtaa eiliset tapahtumat ja lähteä yksin kaupungille.

Kun olen kävellyt pitkin Vasagatanin kujia ja Centralgatanin pikkukauppoja ostan lopulta pari korvakorua ja valkoisen villaneuleen. Tyydyn ostoksiini ja suuntaan kohti lempikahvilaani. Tilaan jälleen kerran kahvipirtelön ja avokadoleivän ja istahdan ikkunan viereen. Tarkkailen ohikulkevia ja rupean hitaasti syömään leipääni. Kahvilassa ei istu muita kun pari miestä läppäreitten edessä ja äiti joka auttaa nuorta poikaansa syömään muffinssia. Jokaisella pöydällä palaa kynttilöitä jotka luovat kultaista hohtoa ja syksyistä tunnelmaa pitkin tilaa. Aina välillä kuuluu kahvinkeitimien surinaa ja kuppien ja lusikoitten kilinää. Isot ikkunat nousevat kattoon asti ja ulkona näkyy vain kiireisten ihmisten vilahduksia. Puoli tuntia myöhemmin olen valmis ja lähden ulos. Minua väsyttää kaiken kävelyn ja shoppailun jälkeen eli lähden menemään suoraan kohti bussipysäkkiä. Kuulen takanani huutoja ja kirkuvia ääniä. En ehdi kunnolla kääntyä katsomaan mitä on tekeillä ennen kuin kuuluu kovaäänisin laukaus mitä koskaan olen kuullut. Ja sitten taas toinen laukaus. Ja muutamia lisää. Näen pitkän henkilön pitämässä isoa kivääriä käsissään musta kommandopipo päässään ja kurainen, vihreä tuulitakki päällään kaksikymmentä metriä minusta. Henkäisen ilmaa silmät suurina ja tunnen, kun paniikki iskee koko kehooni ja silmät täyttyvät kyyneleistä. Sydän hakkaa rintaani vasten ja se tuntuu myös tunkeutuvan kurkkuuni. Tekee mieli kiljua kauhusta mutta ehdin käyttää järkeäni sen verran, että en aiheuta sellaista mekkalaa että ampuja huomaa minut, vaikka kaikki muut ympärilläni kiljuvat ja ulvovat. Juoksen tärisevin jaloin bussiin joka on saapunut pysäkillle. Kuljettaja on tajunnut tilanteen ja huitaisee kättään näyttäkseen, että tällä kertaa saa mennä ilmaiseksi. Ihmisiä tunkeutuu bussiin ja kuulen joka puolelta itkua ja huutoa kuten:

-Joku ampuu!

-Jumala suojelkoon meitä!

-Ajakaa pois täältä!

-Missä tyttäreni on?!

-Pyydän teitä rauhoittumaan. Bussi on luodinkestävä. Ajan pois täältä heti kun liikenne edessämme herpaantuu, kuuluttaa bussikuski samalla kun ampuja joka tällä hetkellä seisoo noin viisitoista metriä bussista, tähtää uusiin ihmisiin. Joka kerta kun hän laukaisee uudestaan koko hänen vartalonsa nytkähtää väkivaltaisesti. Ampujan ryhti ja tapa seistä on jotenkin epämääräinen ja heiluva. PUM! PAM! TRRRRTRRR!! Näen pelkästään itkeviä, haavoittuneita, kauhistuneita, huutavia ja paniikin valloittamia henkilöitä ympärilläni. Bussiin nousee entistä kovempi mekkala.

-Yrittäkää varmuuden vuoksi suojautua! bussikuski kailottaa.

Edessämme seisoo autoja ihan vinksin vonksin. Käperryn istumapaikkaani ja itken yhä vain enemmän. Oloni on pahinta mitä ikinä olen tuntenut. Pelkään ja tunnen itseni yksinäiseksi vaikka bussi on täynnä ihmisiä. En tunne minkäänlaista turvaa mutta yritän saada hengitykseni jotenkuten tasapainoon. Päätä jyskyttää ja sydän menee vieläkin tuhat lasissa. Olen pienestä lähtien pelännyt kaikkia aseita enkä ollenkaan pidä toimintaelokuvista. Kurkistan varovaisesti ikkunasta ulos.

Ampuja joka selvästi on nuorempi mies, päästää irti aseestaan. Katson kun hän

nostaa kätensä ja vetää hitaasti kolmireikäisen pipon päästään ja pudottaa pipon maahan. Näyttää siltä, että hän itkee irvistellessään kamalasti ja seuraavaksi hän romahtaa polvilleen kasvot taivasta kohti. Hän itkee huutaen ja karjuen ja yhtäkkiä hätkähdän kun tunnistan kenelle nämä kasvot kuuluvat. En ensiksi voi uskoa silmiäni mutta sitten tulen täysin varmaksi ja vakuutun näkemästäni. Kyllä, se on hän. Tauno! Haukon henkeä ja kauhistun yhä enemmän. Hän näyttää ra´asti tuhoutuneelta vaikertaessaan ja kärsien keskellä jalkakäytävää. Rupean voimakkaasti taas itkemään ja ajattelen, että mitä ihmettä hän on mennyt tekemään, mitä kauheaa hänen elämässään on tapahtunut, kuka Tauno oikeasti on ja miten rauhallinen, hauska ja viisas Akseli (luokkalaiseni) voi olla sukua Taunolle joka nyt on murhannut useita ihmisiä keskellä Tukholman keskustaa. Mikä on saanut hänet voimaan niin huonosti? Näen kun suuri poliisipartio ryntää paikalle osoittaen Taunoa aseilla ja lähestyen häntä hitaasti. Samalla bussi nytkähtää äkillisesti ja Tauno ja poliisit jäävät taakseni.

Siristän silmiäni ja yritän paikantaa sijaintini. Makaan jossakin kirkkaassa huoneessa sängyn päällä. Huoneessa haisee desinfiointiaine. Erotan liikkuvan hahmon joka lähestyy minua ja tunnen kuinka tuttu lämmin käsi silittää otsaani.

-Aada herätys. Mikä olo sulla on? Kuuletko mua? Äidin ääni kaikuu hitaasti päässäni.

Pikkuhiljaa alan näkemään ja kuulemaan paremmin ja alan ymmärtämään missä olen. Makaan sairaalassa ja äitini istuu sänkyäni vieressä. Hän ilahtuu kun näkee, että olen herännyt ja haluaa minua.

-Mitä on tapahtunut? Miks me ollaan täällä? mutisen hämilläni.

-Lösähdit, kun olit lähdössä kotiin niistä allasjuhlista ja menit tajuttomaksi. Ilona soitti meille. Et herännyt niin me soitettiin ambulanssi. Kerro nyt mitä siellä juhlissa tapahtui, äläkä vaan sano, että otit jotain jonkun tarjoamia aineita. Lääkärit epäilevät, että tajuttomuutesi aiheutti jokin voimakkaasti verenpaineen alentava aine.

-En tietenkään oo ottanu mitään! Ilona oli munkaa koko ajan. Mä lupaan!

-Okei okei rauhoitu. En mä nyt sitä uskonutkaan mutta kysyin vain varmuuden vuoksi. Mutta tarjosiko joku sulle jotakin?

-Ei, ei muistaakseni.

-Etkö juonut tai syönyt mitään siellä?

-En. Mä söin Ilonan ja sun kanssa ennen niitä juhlii kotona. Eiku...nyt mä muistan. Join yhen limun siellä juhlissa mut en mitään muuta. Joku lukiolainen tarjosi mulle ja Ilonalle.

-Voi olla, että siinä limussa oli jotain ihmeellistä, äiti toteaa samalla kun isä tulee luokseni vesimukin kanssa.

-Se limupullo olikin avattu. Mutta en miettiny sitä silloin! Valtteri pisti takuulla juomaani jotain, sanon kauhistuneena ja tajuan, että olen nähnyt unta sen ajan kun olen maannut sairaalassa. Koko ammunta oli pelkkää unta. Tunnen vihaa ja ärtymystä Valtteria kohtaan mutta olen samalla kiitollinen siitä, ettei minulle käynyt huonommin ja että ystäväni Ilona on kunnossa. Mitä kaikkea tuommoiset juhlut voivatkin saada aikaan!